

اقتصاد

نبض اقتصاد

افزایش قیمت خودرو

پس از گران شدن بنزین

با افزایش قیمت بنزین، قیمت خودروها هم رو به گرانی گذاشت به طوری‌که دیروز هر دستگاه پراید در بازار ۴۸ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان نرخ‌گذاری شد. به گزارش فارس، تجربه‌نشان داده‌افزایش قیمت بنزین در دنیا عاملی برای کاهش تمایل مردم به خرید خودرو در نتیجه‌کساد بازار خودروست. این اتفاق در بازار خودروی ایران نیز دور از انتظار نیست و برخی فعالان بازار خودرو معتقدند روند قیمتی بازار خودرو کاهشی خواهد بود. اما دیروز برخلاف انتظار در بازار خودرو هر دستگاه پراید با قیمت ۴۸/۵ میلیون تومان معامله شد و در مورد پژو ۲۰۶ تیپ ۲ نیز می‌توان به قیمت ۸۶ میلیون تومانی این خودرو اشاره کرد.

همچنین هر دستگاه پژو ۲۰۶ تیپ ۵ با قیمت ۱۰۵ میلیون تومان به مشتریان عرضه می‌شود. قیمت پژو پارس و پژو ۴۰۵ جی‌ال‌ایکس نیز در بازار طی روزهای اخیر تغییری نداشته و به ترتیب صد میلیون تومان و ۷۶/۵ میلیون تومان معامله می‌شود. قیمت رانا نیز از ۸۳ میلیون تومان طی روزهای اخیر به ۸۴ میلیون و ۳۰۰ هزار تومان رسیده است. در مورد قیمت سمند LX نیز باید به نرخ ۸۱ میلیون تومانی خودرو در بازار اشاره کنیم. همچنین هر دستگاه تیبا صندوق‌دار به قیمت ۵۸ میلیون تومان و تیبا‌هاچ‌بک به قیمت ۶۱ میلیون و ۷۰۰ هزار تومان به خریداران عرضه می‌شود. قیمت ساندرو استپ‌وی نیز در بازار به ۱۹۸/۵ میلیون تومان رسیده و هر دستگاه سراتو نیز به قیمت ۳۰۲ میلیون تومان در بازار معامله می‌شود.

نصب پیمایش سنج

در وانت‌بارها

عضو هیأت عامل سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای با تأکید بر این‌که کرایه سواری عمومی بین‌شهری افزایش نمی‌یابد، گفت: اگر قانون‌گریزی در این حوزه رخ دهد به تخلف‌راننده با شرکت حمل‌ونقلی در کمسیون‌های ماده ۱۱ و ۱۲ سیدگی می‌شود. به گزارش فارس، مه‌ران قربانی درباره آخرین وضعیت سهمیه سوخت ناوگان سواری عمومی بین‌شهری و تخصیص سوخت براساس پیمایش اظهار کرد: سهمیه سوخت سواری‌های عمومی بین‌شهری برای ناوگان تک‌سوز ۷۵۰ لیتر و برای ناوگان دوگانه‌سوز ۴۵۰ لیتر تعیین شده است. البته تا ماه آینده موضوع نصب سامانه پیمایش سنج روی ناوگان سواری کرایه اجرا می‌شود و راننده‌هایی که پیمایش بیشتری داشته باشند و مسافر بیشتری جابه‌جا کنند سوخت بیشتری دریافت می‌کنند. قربانی افزود: از سوی دیگر دفتر نمایندگی سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای درباره‌های مسافربری مستقر است و مسافران در صورت بروز مشکل با شکایت می‌توانند به نمایندگان ما در این دفتر مراجعه کنند.

طرح ملی مسکن

تأثیری بر کنترل قیمت ندارد

نایب رئیس اتحادیه مشاوران املاک با اشاره به اینکه طرح اقدام ملی مسکن برخلاف اظهارات معاون وزیر هیچ تأثیری در کنترل قیمت مسکن نخواهد داشت، گفت: ساخت ۴۰۰ هزار مسکن ملی تا سال ۱۴۰۰ به اتمام نمی‌رسد و به دولت بعدی منتقل خواهد شد.

حسام عقابایی در گفت‌وگو با فارس، با اشاره به اینکه دولت‌شش‌سال به‌بخش مسکن توجهی نکرد و هیچ کار عملیاتی برای آن نداشت، گفت: از همان روزهای نخست دولت یازدهم وقتی وزیر سابق راه و شهرسازی با مسکن مهر مخالفت کرد و گفت افتخار می‌کنم یک مسکن مهر افتتاح نکردم مشخص شد که به بخش مسکن کم توجهی خواهد شد. نایب رئیس اتحادیه مشاوران املاک اظهار داشت: از همان روزهای نخست بی توجهی به بخش مسکن باعث شد تا فاصله تعادل میان عرضه و تقاضا در بخش مسکن بیشتر شود. وی افزود: وزارتخانه عظیم راه و شهرسازی نیازمند یک برنامه‌ریزی قوی و کوتاه‌مدت و بلندمدت است اما متأسفانه تغییر پی در پی معاونان بخش مسکن وزارت راه و شهرسازی نشان داد که برنامه‌ریزی چندانی برای بخش مسکن نباید متصور بود. عقابایی گفت: ساخت یک ساختمان چهار طبقه تک‌واحدی ۲۰ ماه زمان می‌برد حال چطور و چگونه از زبان وزیر راه و شهرسازی و معاون مسکن او اعلام می‌شود که ۴۰۰ هزار طرح اقدام ملی مسکن تا سال ۱۴۰۰ به اتمام می‌رسد؛ وقتی چنین چیزی می‌شویم باید به شناخت و اطلاع آنها از بخش مسکن شک کرد.

دنیال بیکاری به این شغل گرایش پیدا کرده‌اند. وی با بیان این که طبیعتاً می‌توان با یکسری تعدیل‌ها و اصلاحات این طرح را به بهترین نحو اجرا کرد، اذعان کرد: البته این امر عقب‌نشینی نیست و باید به قیمت سقف که همان ۳۰۰۰ تومان است کاری نداشته باشیم و در عوض سایر ابزارهای مکمل این طرح را نیز فعال کرد.

قیمت بنزین هنوز قابل تغییر است

محمدرضا جهان‌بیگلری، کارشناس اقتصادی درباره اصلاح قیمت حامل‌های انرژی به خبرنگار ما گفت: اصلاح قیمت کالایی مانند بنزین زمانی باید اتفاق بیفتد که کشور در رکود اقتصادی نباشد و درآمد مردم نسبت به هزینه افزایش یابد اما دولت اصرار دارد که این کالا را به نرخ فوب خلیج فارس نزدیک کند.

وی افزود: بنزین در داخل کشور با مواد اولیه داخلی، هزینه کارگر داخلی، برق و گاز و منابع دیگر تولید شده اما دولت قصد دارد این کالا را به نرخ صادراتی به مردم خودمان عرضه کند که این اقدام در کشورهای توسعه‌یافته هم انجام نمی‌شود. در کشور آلمان که نفت در اختیار ندارد برای مردمشان یارانه بنزین پرداخت می‌کنند.

جهان بیگلری با بیان اینکه اصلاح مصرف بنزین باید اتفاق بیفتد تأکید کرد: در اینکه مصرف بی‌رویه بنزین داریم و باید به مصرف نرمال جهانی برسیم شکی نیست اما روشی که دولت اجرا کرده باعث شوک در اقتصاد کشور شده که افزایش هزار تومانی نرخ دلار را به دنبال داشته است. این کارشناس اقتصادی با اشاره به اینکه سهمیه‌ای که برای بنزین در نظر گرفتند بسیار کم است افزود: این امکان وجود دارد که قیمت بنزین تغییر کند و سهمیه خودروها معقول شود و با همان نرخ قبلی به دست مردم برسد. مازاد مصرف هم به صورت پلکانی طی چند سال افزایش یابد تا اقشار متوسط و ضعیف قدرت خرید خود را از دست ندهند. وی تأکید کرد: افزایش قیمت بنزین برخلاف اظهارنظر مقامات دولتی مبنی بر اینکه مراقب افزایش بی‌رویه کالاها هستیم آثار توری به دنبال خواهد داشت. به این دلیل که بنزین یکی از کالاهای پایه به حساب می‌آید و حدود ۸۰ درصد شبکه توزیع با وانت‌بارها و کامیونت‌های بنزینی انجام می‌شود. به گفته وی، نظارت‌هایی که دولت از آن می‌گوید کوتاه‌مدت است و انتظار می‌رود این موضوع، حداقل ۱۵ درصد تورم به دنبال داشته باشد. این کارشناس اقتصادی با بیان اینکه فشار اقتصادی روی اقشار متوسط و ضعیف است ادامه داد: دولت اعلام کرده باید به ۶۰ میلیون نفر یارانه پرداخت کنیم که این موضوع نشان می‌دهد این تعداد تحت تأثیر این تصمیم آسیب می‌بینند.

راهکارهای غیر قیمتی کنترل مصرف سوخت

احمد توکلی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام با بیان این‌که فرآیند تصمیم‌گیری و اعلام قیمت بنزین بسیار بد بود، گفت: تنها با افزایش قیمت نمی‌توان جلوی مصرف بی‌رویه و قاچاق سوخت را گرفت. به گزارش فارس، توکلی معتقد است حذف کارت سوخت اقدامی خیانت‌بار بود و دولت فرآیند بد و نادرستی را برای تصمیم‌گیری و اعلام قیمت‌های جدید بنزین طی کرد.

توکلی افزود: فرآیند اتخاذ تصمیم و شیوه اعلام افزایش قیمت بنزین بسیار بد بود و تصمیم به این مهمی باید پیوست تبلیغاتی می‌داشت و حداقل چند ماه در رسانه‌ها به‌خصوص صداوسیما بحث می‌شد. با توجه به اعلام دولت، هدف از این افزایش، اصلاح مصرف سوخت است، اما در وضع فعلی با افزایش قیمت بنزین، این هدف محقق نمی‌شود و تنها اثر تورمش مردم را از نفس می‌اندازد. اصلاح مصرف سوخت وابسته به بسته‌ای است که باید در آن سیاست‌های غیر قیمتی، قیمتی و به‌خصوص سیاست حمایتی از مشاغل ذی‌ربط و مردم مستضعف دیده شود. در این بسته حتی سیاست‌های غیر قیمتی مقدم بر سیاست‌های قیمتی است. عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام درباره این که آیا افزایش قیمت بنزین تأثیری بر مصرف آن ندارد، گفت: بنزین همانند دارو و نان کالایی کم‌کشش است. کالای کم‌کشش کالایی است که تغییر قیمت تأثیری در تقاضا و مصرف آن ندارد و حساسیت متقاضی نسبت به تغییر قیمت کم است؛ یعنی افزایش قیمت، تأثیر کمی در تقاضا دارد. در مقابل هر کالایی که جانشین خوبی داشته باشد، معمولاً پرکشش می‌شود. در این صورت با افزایش اندک قیمت، تقاضا کاهش متناسبی دارد. در مورد بنزین اگر خطوط اتوبوسرانی و مترو به اندازه کافی باشد، آن وقت افزایش تدریجی قیمت بنزین می‌تواند بدون فشار بر مردم، مصرف را کاهش دهد. اگر خدمات جایگزین برای بنزین ناکافی باشد، مصرف کاهش پیدا نمی‌کند، پس تنها با افزایش قیمت بنزین نمی‌توان مصرف را مدیریت کرد.

وی درباره این‌که آیا افزایش قیمت جلوی قاچاق بنزین را می‌گیرد یا خیر هم بیان کرد: سیاست قیمتی به تنهایی نمی‌تواند جلوی قاچاق بنزین را بگیرد، اما سهمیه‌بندی سوخت و کارت هوشمند سوخت می‌تواند قاچاق بنزین را کنترل کند. بر اساس قیمت‌های جهانی در ۱۱ نوامبر سال جاری (دوشنبه پیش) قیمت هر لیتر بنزین در ترکیه بر اساس نرخ داخلی ارز (نرخ در پنجشنبه پیش) ۱۴ هزار و ۱۸۴ تومان است. اگر شما قیمت هر لیتر بنزین در ایران را حتی تا ۷۰۰۰ تومان هم برسانید که از حیث مصالح هم پذیرفتنی نیست، باز هم انگیزه صد درصد تفاوت قیمت سود بین ایران و ترکیه وجود دارد که به قاچاق این حامل انرژی کمک می‌کند.

توکلی راهکارهای مدیریت مصرف سوخت را این‌طور بیان کرد: باید به موازات سیاست تنظیم قیمت، سیاست‌های غیر قیمتی هم اجرا شود. از جمله اصلاحات فنی، اصلاحات دیوانی (مانند دولت الکترونیک)، توسعه سیستم حمل و نقل عمومی، تولید بنزین با اکتان بالا، اصلاح و بهبود روش تولید بنزین در پالایشگاه‌ها و آموزش‌های فرهنگی مردم برای کاهش مصرف. این سیاست‌های غیر قیمتی آثار توری ندارد. اگر سیاست‌های غیر قیمتی انجام نشود و صرفاً بخواهیم با افزایش قیمت مصرف را کنترل کنیم، باید قیمت آن را بسیار بیشتر قرار می‌دادم. افزایش بالای قیمت بنزین تورم طرف عرضه و تورم انتظاری دارد و هم مردم را گرفتارتر می‌کند و هم مصرف را کاهش نمی‌دهد.

وی افزود: اصلاحات خوب است، اما به نظر من باید همراه با سیاست غیر قیمتی اجرا شود. من مخالف سیاست قیمتی به تنهایی هستم. با رشد فناوری اطلاعات IT می‌توان با روش‌هایی مانند نصب دستگاه جی‌پی‌اس (موقعیت‌یاب) روی خودرو، مصرف و نیاز واقعی آن را مشخص کرد و متناسب با آن سهمیه سوخت داد. با سهمیه‌بندی و کارت سوخت هم می‌توان سیاست حمایتی از مردم انجام داد. برای خودروهای حمل و نقل عمومی هم باید با توجه به خدمتی که ارائه می‌دهند، سهمیه تعیین کرد.

توکلی گفت: متأسفانه دولت سیاست‌های غیر قیمتی در مورد حامل‌های انرژی را کنار گذاشته است، مثلاً قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت مصوب ۱۳۸۶ و اصلاح الگوی مصرف مصوب سال ۱۳۸۹ فهرست بلند بالایی از اقدامات غیر قیمتی با تعیین محل تأمین اعتبارش داشت که اگر دولت اجرایشان می‌کرد، کشش تقاضای بنزین افزایش می‌یافت و امروز با افزایش کمتری در قیمت، کاهش مصرف اتفاق می‌افتاد. اگر دولت گاز طبیعی فشرده (سی‌ان‌جی) را به جای بنزین جایگزین می‌کرد، روزانه سه میلیون دلار صرفه‌جویی می‌شد و واردات بنزین کم می‌شد و در مجموع طی سال بین هفت تا هشت میلیارد دلار جلوی ضرر قاچاق گرفته می‌شد. بنابه گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، طی هشت سال ۸۶ تا ۹۴ که کارت سوخت فعال بود، در مجموع ۷۵ میلیارد دلار ارز صرفه‌جویی شد. تداوم استفاده از کارت سوخت می‌توانست دولت راموفق کند. وی درباره کارت سوخت هم گفت: کنار گذاشتن کارت سوخت خیانت بود. کارت سوخت در سال ۱۳۸۶ با فشار مجلس طراحی شد و در همان ابتدا روزانه ۲۰ میلیون لیتر مصرف بنزین کاهش پیدا کرد و از روزانه ۸۰ میلیون لیتر به حدود ۵۸۰۰۶ میلیون لیتر کاهش پیدا کرد، چون از قاچاق سوخت و قاچاق گازوئیل توسط کامیون‌داران جلوگیری شد؛ اما دولت بعداً کارت سوخت را از کار انداخت. این خیانت بود و بعد از چهار سال تازه متوجه اشتباه خود شده و کارت سوخت را دوباره احیا کرده است. با بک حساب سرانگشتی دولت در چند سالی که کارت سوخت را کنار گذاشت، سالانه سه میلیارد دلار در قالب یارانه حامل‌های انرژی هدر داده است.

به این که دولت جمع‌بندی درستی از مشمولین و حذف‌شده‌ها ندارد، باید به ۶۰ میلیون یارانه‌بگیر این یارانه را واریز کند. این کارشناس اذعان داشت: باید در سهمیه ارائه‌شده به تاکسی‌های اینترنتی تجدید نظر شود و سهمیه آنها افزایش یابد چون در دو سال گذشته بخشی عظیمی از جوانان و نیروی کار موجود در جامعه به

مصوبه افزایش نرخ بنزین چگونه می‌تواند تبدیل به قانون بهتری شود؟

۱۰ پیشنهاد تکمیلی برای اصلاح قیمت بنزین

دولت جمعه گذشته بدون زمینه‌سازی و اعلام قبلی اعلام کرد قصد دارد سهمیه‌بندی را بازگرداند، نرخ بنزین را افزایش دهد و منابع حاصل از افزایش قیمت را بین ۱۸ میلیون خانوار تقسیم کند. علی‌رغم آن‌که نمایندگان مجلس می‌گویند دولت به مجوز قانونی جدیدی برای انجام این کار نیاز نداشته، دولت برای اجرای این طرح به مصوبه شورای هماهنگی اقتصادی سران قوا استناد کرده است.

امین محمودی محمدحسین‌علی‌اکبری گروه اقتصاد

دلایل اجرای این تصمیم از سوی مقامات دولت، مبارزه با قاچاق سوخت، هدفمندتر شدن یارانه‌ها، حمایت از معیشت ۱۸ میلیون خانوار و جلوگیری از افزایش بی‌رویه مصرف بنزین اعلام شده است. با این حال کارشناسان معتقدند برای تحقق اهداف مدیریت مصرف سوخت، باید در کنار افزایش قیمت، راهکارهای غیر قیمتی هم مدنظر قرار گیرد و صرف‌گرا ن کردن بنزین، موجب تحقق اهداف دولت نخواهد شد. از سوی دیگر پرداخت کمک معیشتی به خانوارها و جلوگیری از گران‌فروشی و افزایش قیمت کالا از جمله وعده‌های دولت برای جلوگیری از فشار توری افزایش قیمت بنزین است.

به دنبال افزایش قیمت بنزین مسؤولان مختلف با ارائه طرح‌های دولت در راستای حمایت از اقشار کم‌درآمد از محل درآمد حاصل از افزایش قیمت بنزین قول دادند با هرگونه افزایش قیمت ناشی از اثر افزایش قیمت بنزین جلوگیری و برخورد شود و به این ترتیب پیش‌بینی می‌شود نه‌تنها قشر کم‌درآمد جامعه مشمول دریافت یارانه شود بلکه با مدیریت و کنترل قیمت‌ها با کمک مسؤولان وزارت صنعت و سایر سازمان‌ها و نهادهای مربوطه از هر نوع افزایش قیمت کالا هم جلوگیری شود و اجرای این طرح به سرانجام مورد انتظار دولت برسد.

تکرار یک سناریوی بدون تغییر پس از ۹ سال

احسان خاندوزی، عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبایی تصریح کرد: هر کارشناسی که با تأثیر قیمت بر رفتار تولیدکننده و مصرف‌کننده آشنایی داشته باشد قطعاً می‌داند که قیمت نسبی

حامل‌های انرژی در اقتصاد ایران کاهش چشمگیری داشته و پیامدهای آن هم در انحراف تخصیص منابع کشور واضح و آشکار است.

وی افزود: مهم‌تر از اینکه نیازمند افزایش قیمت حامل‌های انرژی در ایران هستیم، سازوکار قیمت‌گذاری در کشور دچار مشکل است. تا زمانی هم که این سازوکار اصلاح نشود نمی‌توانیم درباره قیمت نظر دهیم و هرگونه اظهارنظری در این زمینه منحرف کردن اذهان کارشناسی و آدرس غلط دادن است.

خاندوزی معتقد است در تصمیم پنجشنبه‌شب دولت شاهد تکرار سناریوی قیمتی و توزیعی سال ۸۹ بودیم که بنزین ۴۰ درصد گران شود و منابع آن به ۷۵ درصد جمعیت کشور به صورت یکسان برسد.

این استاد دانشگاه با بیان اینکه تجربه ۹ ساله هدفمندی یارانه‌ها کافی بود تا اشتباهات گذشته را تکرار نکنیم تأکید کرد: نباید قیمت‌گذاری را به ملاحظات غیر کارشناسی، سلیقه‌ای و سیاسی دولت و مجلس سپرد. در همه اقتصادهای پیشرفته مجامع کارشناسی درباره این موضوعات نظر می‌دهند و دولت و مجلس نمی‌توانند یک‌شبه نرخ حامل‌های انرژی را تغییر دهند. عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبایی به روند قیمت‌گذاری در کشورهای پیشرفته اشاره کرد و افزود: در کشورهای توسعه‌یافته سازمان‌های رگلاتوری اقدام به کار کارشناسی می‌کنند و در طول سال با پایش و رصد قیمت کالاها تأثیر افزایش و کاهش نرخ یک کالا را بررسی می‌کنند.

خاندوزی با بیان اینکه طرح‌های مناسب دیگری برای اجرای

افزایش مصرف سوخت نباید منجر به افزایش سایر کالاها شود

حسن خوشپور، کارشناس بودجه در خصوص افزایش قیمت و سهمیه‌بندی بنزین که به تصویب سران قوا رسیده و به حالت اجرا درآمده است، گفت: دولت باید از درآمدهای حاصل از افزایش قیمت بنزین به نحو درستی استفاده کند. از طرف دیگر افزایش قیمت سوخت نباید روی قیمت کالاهای دیگر اثر زیادی داشته باشد که به

